

ringen, want door de verwondingen — juist aan het topgedeelte — kan het regenwater vrij binnen dringen. 's Winters vooral neemt het inwendige veel vocht op van regen en sneeuw. Door felle vorst zet het opgenomen water zich dan in die mate uit, dat er groote spleten komen in den bast, dikwijls zelfs wordt deze van den voet tot den top geheel opengespleten.

Maar ondanks al die verschrikkelijke verminkingen, gaat het den „knot”-eik evenals zijn lotgenoot den knotwilg. Zijn leven wordt er niet door bedreigd. Hij levert dus het bewijs, dat de boom eigenlijk zijn hout wel missen kan. Voor de circulatie der sappen is dit van geen dienst, daar de cellen te dikwandig geworden zijn, om vochten door te laten. De sappenstroom heeft voornamelijk plaats in den bast. Een geringe ringvormige verwonding van den bast zou den dood onvermijdelijk ten gevolge hebben. Een overlangsche openspleijting — we zien het aan den eiketrunk en aan menigen ouden knotwilg — hindert niemendal. Dat is te zeggen, de stam wordt er natuurlijk niet steviger door. Een boom, die veel wind vangt, zou er slecht bij varen. Oude, holle wilgen hangen met hun stam dikwijls nagenoeg horizontaal boven 't water. Ook eiketrunk, als ze wat hoog zijn afgekapt en dus voor hún doen wat hoog van stam zijn, kunnen leelijk — of liever mooi — scheef staan. We zien dat op de teekening. Deze zal zijn stand wel te danken of te wijten hebben aan de jeugd. Hij strekt deze tot een eigenaardig speeltuig, blijkens den platgetrapten humus in zijn opengespleten gedeelte. Maar deze bijzondere aantrekkelijkheid kon hem wel eens ten val brengen. 't Is jammer, dat deze dikke humuslaag zoo door schoenen en klompen bewerkt wordt. Wat zou ze zich anders mooi sieren met jong en weelderig groen. Want het hout is dood, maar de dood wekt steeds een nieuw leven. Een rijke vegetatie vindt men dikwijls op den bruinen humus van eikestobben.

Menig zaadje en spoor, door vogel of wind daarheen gevoerd, komt er tot ontkieming. Vooral boomvarens zijn veelal bestemd, om den dood te maskeeren, en ook de vroeg-groene lijsterbes vindt er menigmaal een voedzamen bodem. Varens op en tegen den tronk en mos op de schors. En aan den voet een gewirwar van stengels en bladeren. In sierlijke bogen reikt de braam naar alle kanten. De kamperfoelie slingert zich hoog om de takken, het klimop bedekt den stam en drukt zijn donker-groene of goudgetinte bladeren tegen het zachte kussen van 't lichte mos. 'k Heb dikwijls gewenscht, zoo'n „levensgemeenschap” in zijn geheel te kunnen overbrengen naar mijn tuin. Ze zou een plaatsje krijgen, waar ik uit de woonkamer het gezicht erop had.

Klimop en varen en mos sieren ook met hun prachtig groen in den winter den verminkten eikestam. En dan wat sneeuw op zijn kop en op de knoestige uitwassen. Een heerlijk kleureffect.

Behalve dat een eiketrunk door de vorming van veel teelaarde in den regel heel wat planten op en om zich heen weet te lokken, verschaft hij ook aan menig dier een goed logies. De insektenkenner knielt neer aan zijn voet en doorsnuffelt het half-vergane hout, de diepe spleten in de schors, het frissche, vochtige mos. Een goede buit beloont allicht zijn moeite. In de gaten van den stam, in de diepe gaten, ontstaan door wegrotting van de overgebleven takgedeelten, vindt menig zangertje een hoogst veilige plaats voor zijn nest. Veilig althans voor gevleugelde en viervoetige roovers. Jammer maar, dat ook de jongens de gave niet missen, om zulke goed verborgen nesten te bereiken. Onder den tronk tusschen de wortels maakt het wilde konijn zich gaarne een hol.

Zoo is de arme eik bij al zijn ellende, behalve de nijverheid dienende, nog weldoende voor plant en dier.

Lochem.

W. W. KOLVOORT.

DE KIEVIT.

Vannellus Vannellus (L.)

Onder de vogels zijn verscheidene „halve huisdieren”: dieren die in 't wild leven, maar met wie wij of om voordeel of om gezelligheid even vertrouwelijk, ja soms inniger omgaan, dan met koe en paard, kip of konijn. Zwaluwen en ooievaars weten haast niet beter, of ons huis is ook het hunne, wij bewijzen hun de ruimste gastvrijheid en nemen met belangstelling deel aan hun familie-leven. De

musschen gaan op straat kwalijk voor ons uit de weg, evenmin als de kwikstaartjes in de weide of aan de waterkant: ze kennen ons al lang en weten, dat ze ons niet behoeven te vreezen.

De Kievit is minder toeschietelijk van zijn kant; wij stellen hem behoorlijk op prijs en wij springen met zijn eieren om, alsof hij op en top een huisdier was; een beetje vrijer dan bijvoorbeeld de fazanten

en patrijzen, dat ook min of meer halve huisdieren zijn. We zouden kieviten haast ideaalkippen kunnen noemen — afgezien natuurlijk van hun ornithologische verwantschap.

Omtrent kievitseieren zijn de meeningen verschillend. Vooreerst zijn er menschen, die het malligheid vinden, dat voor 't eerste ei soms zooveel geld besteed wordt, terwijl ze het „een schandaal” noemen, dat ze later altijd nog drie, viermaal zooveel kosten als een kippenei. Dat je „veel meer hebt aan een goed kippenei,” is een algemeen verspreide meening, vooral gangbaar onder de lui, die nog nooit kievitseieren geproefd, laat staan gezocht hebben. Maar velen denken er anders over.

Ikzelf heb dikwijls kievitseieren gezocht, veel gevonden en nog meer gegeten en — ik schaam mij niet, het te bekennen, — alles met evenveel genoegen. Evenwel geloof ik, dat ze me niet zoo goed zouden smaken, als ik ze nooit zelf gezocht en gevonden had.

Op Texel is het zoeken van kievitseieren een soort van volksvermaak, waar jong en oud aan deelneemt. Er is geen mensch, of hij gaat minstens één morgen in 't voorjaar met vrienden en kennissen „te eizook,” zelfs de notabelste ingezetenen doen er aan mee.

De jongens zijn als altijd haantje de voorste: die doen het als 't ware instinctmatig en zonder dat ze het weten, zit het eierenzoeken hun al in de leden, weken voordat het eerste kievitsei aan Hare Majesteit wordt aangeboden.

't Begint met 't houtkappen. Hoe dikwijls heb ik er in mijn eentje om staan te lachen, als in 't laatst van Februari, of in 't begin van Maart troepen kleine kleuters naar de boschjes trokken en zich daar uit de afgehouden takken een mooie elzen- of esschenstok uitkozen voor polsstok. En dan ging het aan een springen. Het was een lust de tienjarige deugnieten te zien zweven over slooten die breeder waren dan vier of vijfmaal de lengte van de kleine waaghalzen zelve. Dat het een vooroefening voor de kievitseierenjacht was, daar hadden ze geen flauw vermoeden van. Maar drie weken later waren ze druk bezig.

Er zijn verscheiden manieren van kievitseieren zoeken. De eenvoudigste is wel, een weiland te kiezen en dat in zijn geheel af te loopen, steeds met de oogen naar de grond gericht. 't Is goed om eerst te weten, hoe een nest en de eieren er uit zien. Het nest ligt tamelijk open, niet verborgen in hoog gras, zooals dat van kemmaantjes of grutto's, en 't bestaat uit een min of meer primitieve opeenhooping van droge stengels en halmen. Er zijn kieviten, die haast in 't geheel geen nest maken, maar ik heb er ook wel gezien, waar veel moeite aan besteed was en die al aardig op een plat korfje begonnen te lijken. De eieren zijn groen met don-

kerder vlekken en marmrestreepen en hebben de vorm van een priktol: een halve bol met een kegel met afgeronde top er tegen aan. De mantel van de kegel is heel vlak, je kunt er een rechte liniaal precies tegenaan leggen, zòd, dat hij over een lengte van wel anderhalve centimeter volkomen er tegen aan sluit.

Dit vertel ik hierom, omdat kooplui, die meer handig dan eerlijk zijn, wel eens probeeren, om eieren van sterntjes en meeuwen voor kievitseieren te doen doorgaan; maar die hebben meer een alzijdig gebogen oppervlak. Er is maar één soort van eieren, die nog zuiverder priktolvorm vertoonen dan de kievitseieren, dat zijn die van de tjerk of tureluur (*Totanus calidris* L.) Die worden ook heel veel voor kievitseieren aan de man gebracht, maar dat is (behoudens de bedriegerij) zoo heel erg niet, want ze zijn even lekker, zoo niet lekkerder. Overigens zijn ze heel gemakkelijk van kievitseieren te onderscheiden, doordat ze fijner en slanker van vorm, fijner geteekend en meer rosachtig van kleur zijn; zeer mooie eieren!

Die „priktolvorm” is een heel beroemde vorm van eieren. Probeer eens een priktol weg te rollen, dan zult ge zien, dat 't niet makkelijk gaat; de tol draait om zijn spitse punt, maar blijft eigenlijk op dezelfde plaats liggen. Voor vogels, die een plat nest hebben, of op de kale rots broeden, is die vorm dus heel voordeel: 't ei kan niet weggrollen. Voor de meeste van onze moerasvogels komt daar nog het voordeel bij, dat met vier eieren hun nest „compleet” is; een dood enkele keer liggen er eens vijf eieren in een kievitennest. De vier eieren, met de smalle punten naar elkander geschikt, vormen een stevig geheel; al is 't nest nu nog zoo plat, de eitjes zullen niet weggrollen. Indien ge u tegenover een tureluur of kievit eens de onschuldige plagerij veroorlooft van een ei in een compleet nest met de smalle kant naar buiten te keeren, dan kunt ge er zeker van zijn, het na verloop van een poosje weer goed te zien liggen. De zorgzame vogel heeft het omgekeerd.

Maar we hebben nog geen nesten gevonden. We gaan dus stap voor stap het heele weiland afloopen; eerst langs de slootkant heen, dan een meter verder binnenwaarts terug, dan weer heen en terug en zoo voort. Zoo moeten we alle nesten vinden, die er liggen, dat staat vast. Ja, als ge nergens oogen voor hebt dan voor de grond en nergens anders aan denkt, dan aan nesten met eieren, dan zal 't wel lukken. Kijk dus niet naar de helderblauwe April-hemel en naar de groote witte wolken, let niet op het frissche geurige briesje, luister niet naar 't geschreeuw en gejodel van de velerlei moerasvogels, die om ons heen vliegen, zie niet naar hun prachtige vliegkunsten.

Hè, wat mankeert die? „Pie-u-wiet-u-wiet-rrr, krijst hij, en strijkt daarbij vlak langs uw wangen, stijgt dan omhoog, om zich op eens tuimelend en draaiend te laten neervallen. Dan spreidt hij de stompe zwarte vlerken wijd uit en vliegt weer suizend naar boven, om straks 't spel van voren af aan te beginnen. Die dolle luchtdans van de mannetjes-kievit heet „schermen” en terwijl ge er naar kijkt, zijt ge 't nest voorbij gelopen. Zoek de laatste tien of twintig meter nog maar eens opnieuw af, en doe dat telkens, als ge uzelf erop betrapt, dat ge aan iets anders gedacht of op iets anders gelet hebt, dan de grond en de eventuele nesten.

Zoo'n weiland af te loopen en dan wat te vinden, is nog lang zoo gemakkelijk niet. Schermen er kieviten boven, dan leiden ze uw aandacht af, en doen ze 't niet, vertoont zich geen enkele vogel, dan kunt ge er vrij zeker van zijn, dat er zich ook geen nesten of eieren bevinden. Want dat een kievit zich stil zou houden als zijn nest bedreigd wordt, dat komt nooit voor, ze stellen zich bij 't minste gebaar verschrikkelijk zenuwachtig en luidruchtig aan en bereiken daarmee juist het tegengestelde van wat ze bedoelen. Want de voorzichtige en ervaren eierenzoeker ziet dan dubbel scherp, en weet uit de evoluties van de angstige vogel al heel gauw de plaats van 't nest af te leiden. Hierover worden wonderen verhaald en geloofd, en ge kunt er ook gerust veel van gelooven, als ge in gedachte houdt, dat onze Hollanders en in 't bijzonder de Friezen al stellig meer dan zeshonderd jaar achtereen elk voorjaar weer opnieuw hun loosheid tegenover de listen van de vogels beproefd hebben.

Voor de aardigheid wil ik de bewijspplaats voor die zes eeuwen hier even overschrijven, 't is regel 3489—3500 van het beroemde werk „Naturen Bloeme” van Jacob van Maarlant, dat volgens de geleerde uitgever ervan omstreeks 1270 geschreven (of liever vertaald) is. Daar staat:

Vanellus dat 's die vaneel,
Een voghel wel bekend een deel
Een kivit-hetet (= heet het) in Oostland.
Dese voghel, als hi siet te hant
I man van sinen nesten verre,
So vlieght hi te hem waerd erre. (= boos)
Ende hi roept of hi ware verdovet,
Ende steect danne na sijn hovet, (= hoofd)
Omme dat hine (= hij hem) van den neste
Waent (te) verdriven over sijn beste;
Ende hier bi word ten selven stonden
Sijn broet ende sijn nest (ge)vonden.

Dus zeshonderd jaar geleden hadden onze voorvaderen de kievit al doorgrond; eeuwen achtereen zijn ieder voorjaar duizenden en tienduizenden kievitseieren ingezameld en nog bevolken dichte drommen van die prachtige vogels onze weilanden en de lage landen om de Oostzee, terwijl ze vrij algemeen

broeden in heel Europa en Noord-Azië, hier tot aan de Poolcirkel, ginds tot aan de 61ste breedtegraad.

In Rusland, Engeland, Ierland en Duitschland wordt even vlijtig jacht op kievitseieren gemaakt als hier, denk maar eens om de 101 eitjes die Bismarck geregeld op 1 April cadeau krijgt. Onlangs las ik nog ergens, dat alleen in Duitsch-Friesland ieder jaar bijna een millioen eieren wordt ingezameld.

Hier en daar worden kieviten ook als wild geschoten, dat is bij ons verboden en ze mogen niet te koop worden aangeboden ook; echter ken ik wel onverlaten, die uit ervaring weten, dat jonge kieviten van 't zelfde jaar een zeer smakelijk wildbraad opleveren. In Duitschland worden ze, naar ik meen, niet beschermd; behoef ik te zeggen, dat de Italianen in de trektijd er ook een geduchte opruiming onder houden?

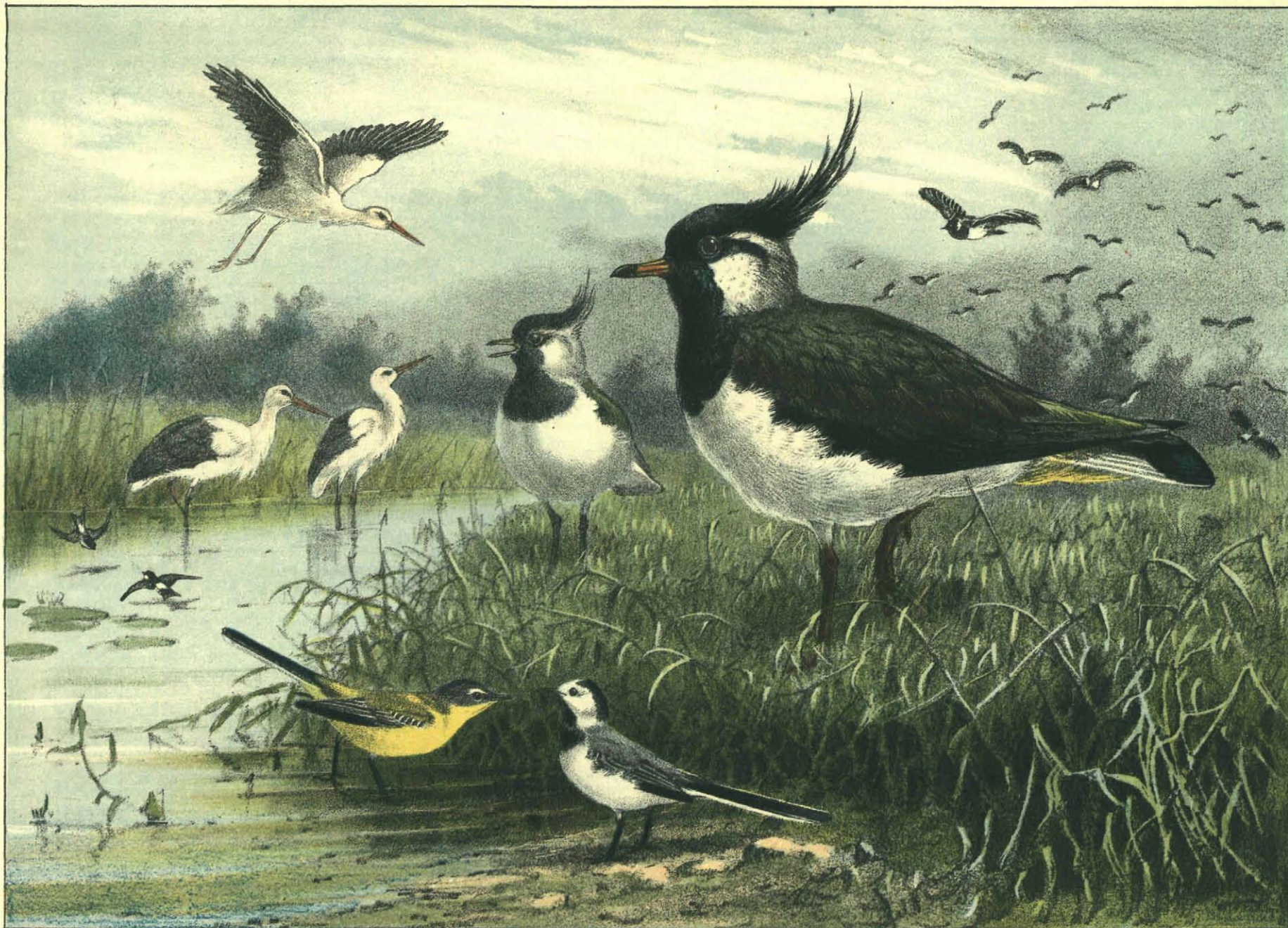
Toch zijn er nog kieviten in overvloed en, voor zoover ik weet, is bij ons in 't land geen vermindering in aantal waar te nemen, in Schotland zelfs moeten ze talrijker worden.

Af en toe klaagt iemand in de kranten, dat er hoe langer hoe minder kieviten komen, maar de opkoopters van eieren, en dat zijn eigenlijk de eenigen, die er iets stelligs van kunnen weten, verklaren, dat er ieder jaar weer *meer* eieren gevonden worden.

Angstvallige menschen zullen zeggen: dan zullen er al heel gauw geen kieviten meer zijn, maar ik geloof, dat we gerust het tegenovergestelde kunnen beweren en volhouden, dat een goed geregelde inzameling van kievitseieren het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengt, ja zelfs beslist voordelig werkt. Deze laatste opmerking dank ik aan mijn vriend Daalder.

Die redeneert aldus: De kievit begint te leggen in de derde week van Maart. In 't begin van April kan het legsel voltallig zijn, zoodat als 't nest niet gestoord werd, midden April (de kievit broedt 17 of 18 dagen) de jongen zouden kunnen uitkomen.

Er zijn echter honderd kansen tegen één, dat dit broedsel mislukken zou: gedurende de maanden Maart en April is het weer wisselvallig en guur: een enkele sneeuwstorm doodt duizenden broedsels. Wat gebeurd er nu? Het zoeken van eieren is geoorloofd tot 1 Mei, het te koop aanbieden tot 5 Mei, na die datums kan de kievit rustig broeden en in de mooiste tijd van 't jaar zijn ruige kleintjes grootbrengen. Het komt er dus maar op aan, dat hij in Mei met rust gelaten wordt, en daar wordt over 't algemeen vrij goed voor gezorgd. Hierbij komt nog, dat de goede eierenzoekers vanzelf de vogels beschermen en met de nesten en eieren niet roekeloos omspringen. Vindt er een een nest met vier eieren, dan raapt hij ze nooit alle vier zoo maar ineens op. Hij neemt er een, om die te

De Levende Natuur, 3e Jaargang.

Kleurendruk van P. W. M. Trap.

APRIL IN DE WEIDE.

„schouwen,” d. i. hij onderzoekt, of de eieren al zoover bebroed zijn, dat de kiem zich reeds ver heeft ontwikkeld. Dan zijn de eieren natuurlijk oneetbaar. De meest gebruikelijke manier van „schouwen” is, het ei te dompelen in 't water van een sloot (die is altijd wel in de buurt). Zinkt het, dan is het „zoo schoon als zulver” en dan gaan alle vier de eieren in de zakdoek mee, maar drijft het ei of zweeft het schuin in 't water, dan is het „vuil” of „bezet” en wordt weer in 't nest gelegd, met de vrome wensch, dat 't experiment het jeugdig kiempje niet geschaad moge hebben. De eierzoekeers vertellen elkaar waar „vuile” nesten liggen, of ze merken ze en zijn dan wel zoo verstandig, ze verder met rust te laten. Natuurlijk wordt er bij het eierzoeke ook wel veel baldadigheid gepleegd, maar dat zal wel voortdurend minder worden.

't Kan ook niet ontkend worden, dat de kieviten direct voordeel van ons menschen trekken. Vooreerst zijn wij vlijtige verdelgers van roofvogels en roofdieren, waar de kieviten veel van te lijden hebben. Hij kan zichzelf ook wel weren en kraaien, die van een kievitseitje houden, worden bijna altijd door het vereenigd kievitenheir schandelijk op de vlucht gejaagd, maar tegen vossen en valken en die kleine vinnige bloedzuigers, de wezels en hermelijnen, is hij niet opgewassen. Een tweede voordeel is, dat wij zoo goed zorgen voor mooie broedplaatsen, waar altijd genoeg en bijna nooit te veel water is; ik bedoel onze polders. Daar nestelen ze bij duizenden en duizenden en daar vinden ze op bouw- of weiland hun voedsel, wormen en slakken en klein gedierte, in rijke overvloed. Een onzer lezers deelde mij onlangs een kieviet-traditie mede, die in dit verband wel even vermeld mag worden. De groote natuurhistoricus Quatrefages verhaalt in zijn „Souvenirs d'un Naturaliste” het volgende:

„In 't begin van de vorige eeuw was half Holland bijna ten onder gegaan, omdat het paalwerk der dijken op verscheiden plaatsen tegelijk bezweek, doordat het ongemerkt ondermijnd was door de paalworm. Deze geduchte knager, die dikwijls een voet lang wordt, werkt steeds in 't verborgen en wordt bijna nooit opgemerkt. Op een goede morgen breekt de balk, 't paalwerk bezwijkt en verzinkt in de diepte. Hoe zal men die worm vinden en bestrijden? Een vogel weet er raad op, dat is de kievit, de behoeder van Holland. En 't is een ongehoorde onvoorzichtigheid, dat men daar zijn eieren zoo verdelgt!”

Waar de Quatrefages dit verhaal van daan heeft, is mij niet bekend, en evenmin weet ik, hoe de kievit het te boven gekomen is, dat wij de paalworm op non-activiteit hebben gesteld. Wie er meer van weet, moet 't maar zeggen, maar er moet een moment-fotografie bij van een kievit, die een paal-

worm uit een vergane balk te voorschijn hijscht.

Ik wil verder de nuttigheid van de kievit maar in 't midden laten, ik ben er al blij genoeg mee, dat het zoo'n heerlijke vogel is, ook zonder zijn eieren en zonder zijn twijfelachtige waardigheid van redder van 't bedreigde vaderland, onze aandacht dubbel waard.

De heele levensgeschiedenis van de kievit is een aaneenschakeling van merkwaardigheden. Als 't vogeltje pas uit de dop is, kan hij natuurlijk al loopen, en heel spoedig ook zwemmen. 't Is een aardig gezicht, zoo'n klein langpootig diertje te zien zwemmen, maar er zijn heel veel steltloopers, die deze kunst verstaan: kluiten bijvoorbeeld zijn er bijzonder knap in. Of een kievit duiken kan, durf ik niet te zeggen, 'k heb het nooit gezien, maar wel ergens gelezen. Beroemd is de jonge kievit om zijn weergalooze handigheid in het verstoppertje spelen. Zoo zie je me en zoo zie je me niet! 't Is of 't diertje in de grond zinkt. Maar kijkt ge goed toe, dan ziet ge 't kleine bruingrijze, zwart vlekkeghe donslokje stijf gedrukt tegen de grond of tegen een aardkluit zitten. Pakt ge 't diertje op en zet ge 't dan weer neer, dan sukkelt het bibberend weer naar een veilig, donker plekje en blijft daar roerloos zitten.

Wat een dier in de loop van zijn leven toch veranderen kan! De eieren en jongen zijn zoo gekleurd, dat ze onopgemerkt blijven, de oude vogel, vooral als hij vliegt, valt buitengewoon duidelijk in 't oog. Hij wil dan ook gezien worden, als hij zoo rondzwierd, hetzij om door zijn wijfje bewonderd te worden, hetzij om de aandacht van zijn eieren of jongen af te leiden.

Zwart en wit zijn de hoofdkleuren, en in de verte ziet ge ook niet anders, maar kom naderbij of bedien u van een goede veldkijker en ge zult verstand staan over de heerlijke kleurspelingen van metaalglansen in groen en blauw en paars, vooral op de vleugeldekveeren en de vedermantel op den rug.

Na eenige weken zijn de jongen van kleed verwisseld en dan dragen ze een pak, dat veel lijkt op dat der ouden in de wintermaanden. De groote zwarte vlek aan hals en keel is dan vervangen door een enkele breede zwarte band; de rest is wit geworden. Bovendien hebben de jongen aan al de dekveertjes van vleugels en rug vaal bruine randen, en, zooals 't behoort, een veel korter kuif.

Met een beetje oefening en volharding, lukt het wel, ouden en jongen reeds op eenigen afstand van elkander te onderscheiden en wie het zoover gebracht heeft, kan gedurende het najaar en de winter allerinteressantste waarnemingen doen, vooral als hij zijn aandacht bepaalt tot de kieviten van een enkele polder, liefst van een kleine.

We hebben hier bij Amsterdam een aardig poldertje, dat geknipt is voor waarnemingen omtrent de tal-

rijkheid van zijn vogelbevolking. Het is drie K.M. lang en nergens breder dan $\frac{1}{2}$ K.M.; een weg loopt er bijna over de geheele lengte middendoor, een dijk er omheen, zoodat het heele stuk land (wei- en hooiland) ieder oogenblik in zijn geheel overzien kan worden. Er nestelen veel steltloopers, vooral die prachtige grutto's, maar toch ook een behoorlijk contingent kieviten. Wat leeren ons nu eenige zomer- en najaarswandelingen?

1. In 't eind van Juni zijn er veel oude en jonge kieviten.
2. In 't midden van Juli zijn er weinig jonge kieviten.
3. Op 't eind van Juli verschijnen groote scharen jongen.
4. In Augustus en September wemelt het er van oude en jonge kieviten.
5. Gedurende de wintermaanden vertoonen zich grootere of kleinere troepen van meest oude vogels.
6. Bij heel streng winterweer is geen enkele kievit te zien.

Hieruit leert men, dat onze Hollandsche jonge kieviten vroeg wegtrekken, maar weldra vervangen worden door groote scharen van elders. Later gebeurt hetzelfde met de ouden. Of Hollandsche kieviten hier wel in groot aantal overwinteren waag ik te betwijfelen, maar 't is nog al moeilijk uit te maken. Het feit b.v. dat zich in December soms opeens groote troepen kieviten in onze polders en duinpannen vertoonen, terwijl er eerst maar weinig gezien werden, bewijst, dat die groote zwermen uit vreemdelingen bestaan, die uit hun kwartieren door plotseling invallende kou verdreven zijn. Maar het bewijst meteen, dat zij *tot zoolang* tenminste in de buurt van hun broedplaatsen vertoeft hebben en wat een Laplandsche kievit kan wagen, durft een Hollander ook. Er komen wel eens bonte of witte kieviten voor. Wie ergens in een polder zoo'n zeldzaam dier aantreft, moet hem maar eens niet in naam der wetenschap doodschieten, (we hebben er toch al in groote verzamelingen opgezette exemplaren van) maar blijven observeeren en nagaan wanneer

hij vertrekt, of wat hij anders uitvoert. En haal er deskundige getuigen bij, dan is de wetenschap meteen gerust gesteld en voldaan.

Ook in 't vroege voorjaar valt er van de kieviten veel te genieten. Ofschoon ze er over 't algemeen veel van houden, om 't geheele jaar door 's nachts druk in de weer te zijn, trekken ze in 't voorjaar ook veel overdag, vooral in de ochtenduren. Een maand geleden was ik met een jonge vriend naar Ouderkerk gewandeld, in de nevel, en al hadden we veel gezien, de rechte Maartsche vogeldrukke was 't nog niet. Daar opeens, tegen tien uur, trok de nevel weg. Wat een heerlijkheid! Een boschrijke buitenplaats, waar we juist langs liepen, weergalmde dadelijk van 't gekakel van kouwtsjes, 't roepen van vinken, van koolmeezen en pimpels, en 't geschetter van winterkoninkjes. Een steenuiltje zat zich te zonnen in een hooge oude linde. En hoog daarboven, nog half verborgen achter de laatste ijle wolkjes van 't wegtrekkend nevelkleed, bewoog zich met snelle vleugelslag een troep kieviten naar het Oosten. De lente was in 't land.

Twee weken later trokken groote troepen van dezelfde vogels haastig in tegengestelde richting; naar 't Westen. Wat had dat te beduiden? We verkeerden niet lang in 't onzekere, want na een paar dagen kregen we die ontzettende sneeuwstorm, die ons allen zoo verrast heeft. De slimme kieviten hadden hem zien aankomen en zich bijtijds gere-tireerd. Want 't is niet waar, dat de eerste lente-boden, als ze weer door de barre winter worden verrast, met doodsverachting in het eenmaal bereikte vaderland blijven toeven, en dan natuurlijk hun „trouw" ellendig met de dood moeten bekoopen. Ze zijn wel wijzer en vliegen liever een paar uurtjes even naar 't Zuiden van Engeland of Ierland, om daar te wachten, tot de bui weer over is. Dit is onwederlegbaar aangetoond door veeljarige, goed georganiseerde waarnemingen aan de vuurtorens en lichtschepen langs de Engelsche kust, en iedereen, die goed oplet, kan elk voorjaar de waarheid ervan opnieuw bevestigd zien. JAC. P. THIJSSSE.

Hoe men zelf een Mikroskoop kan maken.

Al is een mikroskoop bij de beoefening der natuur-sport juist geen onmisbaar instrument, toch zal menig een wel eens de behoefte gevoeld hebben aan een vergrootingswerktuig, waarmee meer te zien was, dan met een gewone, sterke loop.

Nu is 't zeker, dat niet iedereen instrumenten noodig heeft van een paar honderd gulden, en er

zijn dan ook in hun soort goede mikroskopen te krijgen voor een dertig of veertig gulden. Maar ook deze som is toch altijd nog vrij groot, en voor zulk een bedrag kan een „natuur-sportman" een massa andere dingen koopen, die voor hem onmisbaarder zijn, dan een mikroskoop.

Wanneer zich echter de gelegenheid voordoet, om